

ПОПОВІДЬ УКРАЇНИ

Влада—Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 90 [340] ◆ Субота, 16 травня 1992 року ◆

Ціна 2 крб.

СНД НЕДОВГО ПРОЖИВЕ, ЯКЩО НЕ ПРОВЕСТИ МІЖДЕРЖАВНОГО, МІЖГАЛУЗЕВОГО ОБРАХУВАННЯ ВЗАЄМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

ТАШКЕНТ, 15 травня. (Сп. а. н. Укрінформ) Сергій Баянов. Сьогодні тут почалася зустріч лідерів СНД анно-аранці глян держав Спіддружності зборили на перші засідання у Палаці Дружби народів. В числі останніх сюди прибула російська делегація на чолі з Борисом Ельциным. Відповідаючи на запитання журналістів, він сказав, що дуже наповігатиме на підписання Договору про колективну безпеку. Президент Росії відзначив, що військовий питання для нього в пріоритетних, і висловив надію, що основні проблеми, якісні на обговорення в Ташкенті, будуть розв'язані.

ЗУСТРІЧ ПОЧАЛАСЯ

Засідання лідерів СНД проводять як екстримні двірники. Журналістів допустили лише у фойє Палацу. Але навіть тут не змогли потрапити представники української преси через низький ступінь акредитації. З початком зустрічі розпочався діалог, і українські журналісти змушені монотонно під ним, очікуючи повідомлень з Палацу.

Прим обговорення організації роботи Ташкентської зустрічі гонів держав — членів СНД

нерівних делегацій України В. П. Фомін вступив з тактичними зауваженнями:

— Приймемо до уваги стурбованість європейських країн відносно протриву в розкладі між в державами Спіддружності: максимальне рівне замечаний озброєння, що перешкоджає міжкордонному аступу в сферу договору 1990 року про скорочення збройних збройних сил у Європі, анову пропозицію дати доручення міністрам замордонних справ і оборони відповідних

країн Спіддружності вирішити питання, які залишилися неузгодженими, в ході нинішнього засідання шляхом взаємних поступок.

Як держави — правонаступники колишнього Союзу всі ми повинні продемонструвати відповідальний підхід у справі скорочення військового арсеналу на континенті. Ташкентська зустріч повинна показати всьому світові, що країни Спіддружності не тільки на словах, а й на ділі беруть участь у будівництві нової Європи.

Дана пропозиція Прем'єр-міністра України була підтримана учасниками зустрічі

НАШ НОВИЙ ПАРТНЕР — ФІНЛЯНДІЯ

Як уже повідомлялося, 14 травня Голова Верховної Ради України І. С. Палах зустрівся з Президентом Фінляндської Республіки Маунто Койвісто, який перебував у Києві з робочим візитом.

Під час бесіди М. Койвісто відзначив, що Фінляндія зацікавлена у встановленні двосторонніх стосунків з країнами колишнього СРСР. Україна є однією з перших, з якою вже налагодилися ділові співробітництва, започатковуються міждержавні зв'язки. Відбувся обмін думками з питань, що становлять взаємний інтерес, а також про багатосторонні міжнародні стосунки. Президент, зокрема, зауважив, що успішні економічні реформи значною мірою залежатимуть від перспектив входження України в структуру європейської та світової співдружності, створення умов для комерційного зв'язку. Особливу увагу було приділено питанням розвитку двостороннього економічного

го співробітництва і взаємодії торговель.

З нашої сторони наголошувалося, що парламент України створив правову базу для взаємодіючого економічного співробітництва з зарубіжними країнами. Прийнято, зокрема, Закон про інтеграцію інвестицій, який передбачено вигідні умови для зарубіжних інвесторів, в тому числі й щодо оподаткування. В Україні є

всі умови для того, щоб не тільки розвивати з Фінляндією взаємодіючі форми торговель, обміну товарами, а й створювати сильні підприємства, продукція яких мала б попит і на ринках інших країн.

Йшлося також про необхідність поєднувати зусилля у вирішенні економічних проблем, пошуках шляхів поліпшення безпеки атомних станцій, ліквідації

наслідків Чорнобильської катастрофи.

Були висловлені побажання розвивати міжпарламентські зв'язки між нашими країнами.

Того ж дня Президент Фінляндської Республіки М. Койвісто відбув з на бачишину.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СТВОРЕНО ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ РОСІЇ

Об'єднати зусилля українських організацій Російської Федерації, координувати їх діяльність по відношенню, званню і промисловій культурі, розвивати національну самодостатність і національну ідентичність українців, які проживають на території Росії, як своєю етнічною батьківщиною, — таку мету проголосило створення ячора Об'єднання українців Росії.

У центрі уваги цієї добровільної самодіяльної громадської

організації, яка здійснює свою діяльність у Російській Федерації відповідно до її Конституції і законів, — захист громадянських прав українців, сприяння зміцненню миру і дружби, довіри і взаєморозуміння, співробітництва між народами і державами, повага до мови і культури інших народів, відродження духовних традицій. Так записано в статуті Об'єднання українців Росії.

Штаб-квартира ОУР розміщується в Москві.

Читайте в номері!

6

7

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СПІВТОВАРИСТВІ

В Європі Україна має життєво важливі інтереси. Тому європейський напрям у своїй зовнішній політиці наша держава відносить до найбільш пріоритетних.

У наступному

випуску

ЛІКИ
ВІД ІНФЛЯЦІЇ

Репліка

АДМІРАЛ — СОБЧАК?

Радіо «Свобода» передає повідомлення, сніг не терпівував військової керівники — командувачі Ленінградським військовим округом генерал Селіванов і його колега з ташкентської військово-морської бази адмірал Селіванов — адміралом чолом мерові Петра Анатолійовича. Так і так, мовля, шановний, SOS у великій скруті, мовля, у повній безвиході перебуваємо. Общественно розбита, техніка на третину анонса, а з кавтрами і харчим краще й не розмазувати. Хоч «караул» кричить: хоч «аврал»! Завжди, мовля, слово.

А Собчак хіба хто — адмірал? Він або з своїми цим військом вперся — у юлішній стоянці ой як істи хочуть!

А москвичі стратегією ще й на Чорноморському флоті претендують. Так і так, що мають, ради дати не можуть. Та апетити від дого не меншають...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Зачарована

Москва

У російській столиці тривають Дні української культури. В програмі «Українським виступити» півторагодинний офіційно називається ще самотої камерний концерт квартету Іманоу Лисенка, виступи представників українських організацій в Росії літературні аспекти, нерівня, босоголюбів біли плам'ятини Гарусу Шевченку. Виступи майстрів мистецтва з нашої країни мали великий успіх у москитів. Саго завершиться 17 травня.

Введено

надзвичайний

CTA

а Баку. Таме рішення Президент Муталібов приймає з метою стабілізації політичної ситуації в азербайджанській столиці. Командант міста Алієв повідомив, що протягом минулої доби серйозних порушень режиму надзвичайного стану не було. Державні будівлі охороняють співробітники міліції та бійці національної армії. У місті діють військовий патрулі.

Готові

до рішучих
кроків

Янцю азербайджанська артилерія в надані обстрілюватиме арменські села, то сили самооборони Нагірного Карабаху змушені будуть приділяти зусилля туди в Агдам, Тертер, Фізулі і Леніні. Про це зазначив міністр самооборони Нагірно-Карабаської Республіки. Тим часом арменські формування захопили азербайджанські позиції вздовж дороги, а на з'єдну районний центр Лачин з непідконтрольованим військовими базами на релізі зупинили Азербайджану.

Стихія

не милує

Понад 200 чоловік загинуло внаслідок сходів селянським лави, аніпакіканді багатоденним дощем в Таджикистані. В районах, які постраждали від стихії, тривають рятувальні роботи. Десятки криміналі перебувають під арештом або кавміною масою, що зійшли з гір. Особливо постраждали населені пункти поблизу міста Рогума, а також в Кулябській області. Вчора зі США до столиці республіки прибули два яства з гуманітарною допомогою для жителів району, які постраждали від пави.

За повідомленнями наших
власних кореспондентів та

І не вина, а скоріше біда нашої держави в тому, що медичне обслуговування стає ще гірше, ніж во янцех, причому немає, устаткування застаріле, належна база для підготовки кадрів не залучається лише зріліше. Ток і маємо, що маємо. Тобто перевищення смертності над народжуваністю, що свідчить про вимирання нації. Отже, питання «Для чого ж ток виборювала Україна незалежність?» далося риторичне. Це відчувають і запитані народознавці, депутати, які виставили доповідь до міністру охорони здоров'я України Юрію Бірючку.

засідань з н.п.р. проєкт Законом, підготувавши міністерством, особливого захоплення у парламентаріа не викликав. Він не мав адекватного характеру, він знаменував собою дублюю попередній, не відповідав вимогам часу. Міністерство політики міністерства відображало рівень свідомості його керівництва. Така ситуація призвела до того, що дійшлося почути міністру від народних депутатів, які взяли участь в обговоренні цього запису. Що записали, те деяких відповідей на них Юрій Сіпченко просто не постарався нікуди не віддати. Він відповів так і не почитавши, чим коштує міністерство охорони здоров'я України. Він відповів за значення миру відповідно до задекларованої населення України щодо етнічності. Він відповів за відсутність

Денне і вечірнє засідання 14 травня

— То що, будемо лікувати чи хай живе? — це запитання з анекдоту про розмову двох лікарів біля ліжка хворого мимовільно спало на думку під час обговорення проекту Закону про охорону здоров'я, який депутати розглядали на денному засіданні в першому читанні.

Чорнобильський АЕС, і досі займає високу адміністративну посаду. Щоправда, відповідно деякому мірою може стати випуск народничого депутата Валерія Івасюка, в якого вже наголосили, що на той час головним рішенням «Міністерства брехли», як його назвав Міністерство здоров'я, був головний святий лікар республіки Касяненко. А заступником у Романенка працював інший міністр Юрій Спіженко.

Госпрірн критик! Було під-
дано проєкт 1 за його роз-
повідність нечистіт! ста-
тей, які нікого ні до чого не
зобов'язують! Звільнення
не лише розповсюдити, лже-
в в нас повинна бути охорона
здоров'я, а розставляти чіткі
акцентів і його заохочення
дає те, що його залежність
здоров'я людини. У ньому
на думку народного депута-
та Костюка, має бути за-
кладено три основні моменти
А саме — джерело інфор-
мації, що оцінює надійність
завдання управління системою
організації медичних і соціаль-
них захист медичних праців-
ників.

Кізіна промовила в об-
мірку і такого важливого

питання як статус санітарно-епідеміологічної служби в Україні. На думку більшості з них, ті салі відокремити від Міністерства охорони здоров'я, оскільки це служба наглядної і контролю. Нині ж складається парадоксальна ситуація, коли головною санітарний ліній України є водночас заступник міністра охорони здоров'я. Тобто, за висловом одного депутата, є «хитрий» службовець, якийку соціальні задоволення Міністерства. А за такої монополії на істинну мис, звичайно, не матимемо об'єктивної картини стану медичного обслуговування в нашій державі.

Зацікавила окремим пар-
ламентарієм і допомога лі-
ній. На їхню думку, до л-
нувальних закладів вона ча-
сто не доходить, а розчиня-
ється, невідомо де. Все та-
коговорить «невідомо де» б-
до бі неправильно. Варто а-
ше піти на базари та «тов-
ки», поцікавитися, що гово-
ряться нашими «торбеш-
ками» до Польщі. щоб зр-
змітін, куди воно все ді-
...

Після тривалої дискусії проект Закону прийняли на першому читанні та передали на доопрацювання в комітет.

сієї Верховної Ради

[illegible]

Василь ТУГЛУК,
парламентський кореспондент
«Голосу України».

Два роки віддаємо пріоритет

Ранкове засідання 15 травня

Верховна Рада нинішнього скликання зустріє своє тричлєнне. Однозначно сказати важко. Однак, якщо за цей час ми збудуємо не тільки будівлю нашої держави, а й стійкий її фундамент, то в статті II, коли держава заведе, коли ми виконаємо свої обов'язки, тоді вже надовго її оцінювати не вистатиме. Як і примати цю Верховну Раду, чи вона й сама дає відповідь на питання про необхідність її існування. А скільки для цього часу потрібно, покаже життя. Тому я всіх прошу до конструктивної праці в цьому заході, в комісіях, в округах, а нашої державі.

Потім І. Плющ запропонував розглянути порядок денний, перелічив питання, які необхідно розглянути протягом пленарного засідання; своєї пропозиції з цього приводу поділяв й народні депутати.

бачки: припинення виплати за заробітної плати і новий соціальний вибух з далекосяжними наслідками.

Прийняти такого стану всім відомо: перш за все, це не скоординована лібералізація ціи, унаслідок чого підприємства, особливо базових галузей, опинилися без оборотних коштів, а основні інвестиції так само втрачаються в старому масштабі ціи; по-друге, це кваліве, невідгоду, з девальвации, бачки

На ранковому засіданні депутатів конструктивно працювали і прийняли Закон України про внесення змін доповнень до Закону України про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві України», а також постанову про порядок введення в дію цього закону. Проекти цих документів внесли на розгляд Верховної Ради Кабінет Міністрів та Комісія а питань відродження та соціального розвитку села, голова якої В. Сухий я представляв законопроекти.

Які ж «борги» віддав парламент селу? Зокрема, сільсько-агропромисловим товариствам надамо право вільного вибору форм власності і напрямів трудової та господарської діяльності, повноцінної економічної результативності.

В. П. Фокін
— членів СНД

Росії на розрахунок чотирьох мільярдів російських рублів, що становить сотню найбільших розрахункових банків без технічного забезпечення банківської справи. Російське керівництво вважало, що за допомогою цього маневру вдасться звести до нуля всі претензії на розрахунок і повернення грошей.

— 30 днів і спрочинилися на розрахунок грошей, а не грошей, а грошей мільярдів і підприємств та банків. Російське керівництво хотіло продовжувати цей маневр, а мовчати і не відповісти на запитання, чому російське керівництво не знайти вихід із цієї ситуації.

своїєї праці. Для зацікавленої громадськості проведено спеціальні зустрічі, на яких роз'яснювалися цілі та завдання проекту. Крім того, було організовано спеціальні заняття з дітьми, на яких розповідали про важливість збереження природи. Також було організовано спеціальні заняття з дорослими, на яких розповідали про важливість збереження природи. Крім того, було організовано спеціальні заняття з дітьми, на яких розповідали про важливість збереження природи.

Отже, можна сподіватися, що парламент на третьому році своєї діяльності пріоритети селу, хоч і невеличкі, але забезпечить законом.

Вікторія СВИТЛАНОВА.

Україна на засіданні міжбанківської координаційної ради 6—7 травня 1992 року в Бішеку запропонував зробити міждержавне обр

хування азамної заборгованості і тим самим дати рахунок. Неймоарно, а Центральний банк Росії знову відкинув цю пропозицію. А ситуація з розрахунками вже практично вийшла з контролю.

Тому я хотів би дуже ретко сказати, може, наголоючись. Останнім сом у засобах масової інформації багато говориться чийсь підступ, про руйнування СНД і карбованцю. Перш за все це ста-

без- (Закінчення на 7-й стор

Заява Прем'єр-міністра України В. П. Фокіна

на Ташкентській зустрічі глав держав — членів СНД

Ми опинилися перед лицем гострої фінансової кризи, викликаній паралічем розрахунків між банками наших країн. На 1 квітня поточного року неплатежі по Україні становили 135 мільярдів карбованців, на 1 травня — 421, на 10 травня — 488 мільярдів карбованців. Мені відомо, що таке ж становище і в Росії. Тільки там рахують іде якє на трильйони. Наслідки спіralі, яка розвивається, важко перед-

бачки: припинення виплати за робітної плати і новий соціальний вибух з далекосяжними наслідками.

Прийняти такого стану всім відомо: перш за все, це несе скоординована лібералізація цін, унаслідок чого підприємства, особливо базових галузей, опиняться без оборотних коштів, а основні коштів так само втрачаються: у старому масштабі цін; по-друге, це кваліве, несподіване зростання цін; бачки

Розділ на розрахунки ч
кільня сотень іашвидку
реших розрахункових
ра без технічного та
рамного їх забезпечення
затримало розрахунки и
—30 днів і спричинило
сучення без розрахунки
сотень мільйона і мо
підприємств та банків.
жна продовжувати цей
помилки, а може — і н
милон зовсім, та сьогодні
ловке — знайти вихід к
виході.

МЕ

нової дра-
в Україні
и, кримські
Драду після
с фундація
и мови Київ-
«Наша мов-
спростували

ого мовлення,
ого ранжир
три програ-

останньої
и викликає
и інтерес у

и мистецтв і ус-
иють нагаль-
и діловодства

и мову. До та-
и мови з ура-
и фінансування кожної

и доку-
и танова чн
и орнствують

и складаємо
и словники,
и оформлен-

и вивісок то-
и платне, ба-
и мистецтвах і в

и час. Групи,
и заняття,
и 10 осіб.

и індивідуаль-
и година яких
и ванців.

и очевидно,
и рисни для
и можливо, на-
и області

и будемо вдяч.
и тримають ко-
и тетів тв пед-

и до твкє «хо-
и ладним впро-
и очаткуванням

и озвученням
и». Адже
и «Наша мова»,
и зазначений

и має подбати
и у тому чи-
и ндрась.

и оть

и с байдужним
и докладає всіх
и ерегти тери-

и сть держа-
и Кошачтво,
и с в заяві,
и собою право

и без внятку
и бь і з будь-
и якщо вони

и хнути на
и України, у
и лад».

и ція «ГУ».

и

и

и

и

и

и

и

Вчора у кафедральному соборі святого Юра у Львові співробітники СБУ передали голові Української греко-католицької церкви кардиналові Мисрославу Іванові Любачівському три послання Папи Римського Пія XII до патріархів УГКЦ: Андрея Шептицького і Йосифа Сліпого, церковного кліру та мирян.

Датовані листопадом 1939 року, коли у Європі розгорялося вогнище Другої світової війни, послання верховного глави Вселенської церкви пройняті турботою про долю християн. До речі, в одній з булл Папи пропонувався надати УГКЦ нову назву — Галицької і Каменицької церкви русинів. Відповідь на питання, чому тоді не була врахована пропозиція глави Ватикану, дадуть,

Прес-центр СБУ повідомляє

СПОЧАТКУ БУЛО СЛОВО,

але Останнє слово було за НКВС

очевидно, науковці і теологи. У 1947 році папські булли органи держбезпеки вилучили у глави УГКЦ Йосифа Сліпого, якого Пій XII проголосив аудитором — наступником Андрея Шептицького, і прислужилися духовні послання сталінізму судочництву як речові докази «антирадянської діяльності» непокорного ієрарха загнаного у підпілля церкви.

Співробітники Служби безпеки продовжують пошук

в архівах НКВС — КДБ документів, що складають духовну спадщину патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого, сторіччя від дня народження якого нещодавно відзначили віруючі Галичини та українського зарубіжжя. Триває процес повернення нації інших документів, вилучених у період політичних репресій у діячів культури та релігійних діячів різних конфесій України.

Віктор ВАРЕНИК.

Подробиці

ВІЛЬНА УКРАЇНА — КОБЗАРЮ

Цьогорічне Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї волій, новий» наповнене новим змістом: Кобзаря вшановуватиме вільна Україна. Як же прохотиться воно в Україні — про це говорилось на засіданні оргкомітету комісії по проведенню свята.

Зокрема зазначалося: останніми роками центром урочистостей був не лише Київ, а й області. Цієї весни свято, крім інших міст, роз-

горне свої крила з 22 по 25 травня на Чернігівщині, зокрема, в районі Седнів — близькому серцю поета місці. Деякі області, переважно з економічних міркувань, пропонували провести свято на своїй території дещо пізніше, через пів року. Інші — тактовно відмовчувалися.

Не секрет і те, що сьогодні дехто і з представників російської культури, м'яко кажучи, зверхньо дивиться на українську духовність. Хоча це не заважає нам високо

цінувати справді демократичних подвижників братнього народу, стараннями й турботами яких Шевченко вирвався з неволі.

На свято запрошуються всі, хто хоче бачити Україну не тільки вільною, в її справедливою, доброю матір'ю і наставницею для дітей всіх народів, котрі живуть на її тері.

Шевченко завжди єднає наш серця і душі.

Володимир ТЕТЕРУК.

Прецедент

ХТО ПЛЮЄТЬСЯ БІЛЯ ТЕАТРУ?

Львів'яни уже не здивуєш пікетуваннями чи якимись іншими актами громадянської непокорності. Але те, що трапилося 8 травня на площі біля театру опери і балету, не вкладається ні в правові норми, ні в рамки здорового глузду. Святкування річниці Перемоги було зірвано, і Львів таким чином вночірмився від Європи, як вчорашня завершення другої світової війни. Про це говорили, виступаючи по телебаченню, Представник Президента С. Давида, голова Львівської області Рад М. Горний, про це йшла мова і на прес-конференції у міській виконавчій. Спеціальна комісія МВС республіки приступила до службового розслідування.

Тільки ганьби упала на все місто, хоч на площі діяла купка волонтерів. Втім, навіщо вважати, що це полі-

тичне дійство не було нищечком спровоковане. І смішно і сумно: від імені воїнів УПА виступив чоловік, який у роки війни був ще підлітком. Юрбу електризував депутат облради Олег Петрик. Не знімаючи з нього відповідальності за протиправні дії, М. Горний зауважив, що Петрик — трагічна постать. Для таких людей, які піднесли на хвилі політичної боротьби, «революційних» діяльностей стала змістом життя. Вони ніяк не можуть перейти до мирного державотворення.

На прес-конференції голова Братства ветеранів УПА С. Пушак заявив, що керівана ним організація не причетна до пікетування і не заперечувала святкування річниці Перемоги. Хоча, як відомо, для воїнів Української Повстанської Армії війна не завершилася 9 травня,

а їхні могилы й досі присипані сміттям.

— Ми всі дали маху, це урок для нас, — вважає Сергій Потапович. — У майбутньому мвемо координувати дії з владою, щоб не було стіхії. Добре, що влада поступилася і не пішла на конфронтацію.

Оскільки істинна ніця ветеранів УПА і вони не дозволять, щоб хтось прикривався їхнім іменем. У процесі службового розслідування будуть з'ясовані причини і знайдені конкретні винуватці. Львів'яни ж віддають належне витримці міліціонерів, які не ввіймалися на гачок провокаторів і не втралили рівноваги, коли їм зривали кишкети і плювали меж вічі.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ПРОЙШОВ СТО СМЕРТЕЙ

Характери

мн. Тоді Микола пережив свій найбільший страх — почався обстріл колонії Чернявський розрядив пістолет у скроню літнього інтелігентного в'язня.

Під Харковом їх напхали у вагоні — по 22 чоловіка в одному купе — і півтора місяця везли до Уфи. Там — тюрма «Корабель»... Постановою Особливої Наради Миколи Попелю вступили десять років в'язниці без права оскарження. Отак і заперотили людину з вищою осві-

тою (Одеський сільськогосподарський та Харківський інститут журналістики), першого комсомольця на селі, учасника республіканського літб'єднання «Молодняк», друга відомого вже тоді Степана Олійника — у неволі. І промучився він там шістьнадцять років — бо після відбуття першого строку в «Усольлаг» на волю не випустили: Лазар Каганович якраз тоді зауважив, що «в'язнів у нас мало, а лісу треба багато».

Після реабілітації Микола Костюкович повернувся до газети. Друкується й досі на сторінках «Запорізької

правди». Його обрано співголовою обласного товариства «Меморіал». З-під пера поки що невідомого широкому загалові автора вийшов рукопис — свідчення про сім кіл радянського пекла.

...А чоловік, який настроїв донос на Миколу Попеля в 1941 році, донедавна ще працював у центральній газеті колишнього ЦК КПУ. Але 82-літній Микола Костюкович заборонив мені називати його ім'я: не варто травмувати онуків «героїчним» минулим дідуса. Не варто зводити рахунків. Старість найкраще карає мерзотників: ночами їм ввижаються невинні жертви.

Олександр

МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

Колись, під фанфарний білий останній застінний років, у Києві з'явився свято мистецтва на Андріївському узвозі. З'явився, як усе тоді, — за вказівкою згоря. Щоб маси враз прилучилися до прекрасного. На його відкритті Віталій Коротич грайливо сказав приблизно так: якщо Париз має свій Монпарнас, то чому ми, жителі міста художників, не можемо мати свій Андріївський узвіз? І ошелешений від дивовижддя відвідувач кинувся на свій Монпарнас... стояти в черзі за ковбасою, шашликами, пепсі-колою, за якимсь іншим крамом. До мистецтва він тоді так і не добрався. І, як усе, що робилося за вказівкою, лопаючись мов мильна бульбашка, твк і свя-

Народ іще

го на Андріївському узвозі не те що лопнуло, — воно стало фальшивим, люмпенським — далеким від культурні і мистецтва.

Народ не дзобнув золотого зернятка. Воно йому незвичне, чуже. Живучи в місті художників, він про це навіть не здогадувався. Тож масового припливу до витоків прекрасного не сталося. Художники, природно, знову зарилися по своїх схронах.

Потім була «труба» — вже в перебудовний час. Тепер самі художники вийшли в народ — у підземному переході на колишній площі Жовтневої революції вони виставили свої картини, стали малювати портрети перехожих. Це людям сподобалося. Так батькам міста «богема» в центрі столиці УРСР (колишньої вже) не до смаку припала. Викорили в адміністративному порядку. І знову мистецтво причалалося. Втрималося тільки те, що здатне мімікрувати за будь-яких умов — халтура. І досі квіти в двох переходах — на майдані Незалежності й площі Толстого.

Дивуватися, що халтура й не смак квітнуть, не доводиться. Відний кишенею, на жаль, бідний і душею. Виходить, мистецтво ближче, доступніше й зрозуміліше снтому? Так, це не парадокс.

На одну тему

ДЖЕК ЛОНДОН У КАНЕВІ

Завершила свою роботу виставка «Пам'яті Джека Лондона», експонована у Державному музеї-заповіднику Тараса Шевченка у Каневі. Протягом майже двох років тут можна було бачити прижиттєві видання творів, фото, унікальні особисті речі видатного письменника, передані музеєві його дочкою Беккі Лондон, котра мешкає у США, у місті Соном, побратимі Канева. Недавно власті споріднених міст обмінялися приємними звістками: громадськість Сонома вирішила спорудити у місті пам'ятник Кобзареві. А в Каневі встановлять пам'ятник Джекові Лондону.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область

ДО РЕЧІ. У щойно виданому третьому номері журналу «Сучасність» надруковане оповідання Олександра Кучерука «Джек Лондон і Ярема Шпак». Воно є чудовою ілюстрацією до цієї замітки — фантастичне, але все-таки правдоподібне переплетення українських та американських дол. Можливо, втворює вигадку — але так могло бути...

23—29 травня на сцені Київського театру оперети Московський театр імені Вахтангова покаже виставу «Березневі Іди» Т. Уайлдера за участю Михайла Ульянова та водевілі «Дні години в Перрії з одним антрактом», де грають Юлія Борисова, Василь Лановий, Олександр Граве, Ірина Купченко, В'ячеслав Швелевич.

Гастролі організовано Державним театром «Дружба».

Ситуація

Але реальніші так звані бідні душі навіть лупцюють.

Та Бог ж от усупереч до предмету очиває ки Андріївський останній рідкаві ки Одні називають підприємства тими маґа-якось... Суттєвне, що в власники — художники адо до мистецтва «Гончарі», (на Червоно-ці) тощо.

Засновники м вирвали простір, речуючи, що твго мистецтва дукт — інтелект — то продавати, виходу в ма-прикрість. М того, що хлщо купити. (в силу траґи в вихованні в принципі — тм блі

А ЦЕЗ

...Американ Уайлдер не торію і не корисливо вності. Одна ідах», не зрму, він такчасність. У образ Юліяграє Михай

Хроніка

ПРО ФІМУ

Вечір пам'яті талановитого земляка Фіми Аптекмана відбувся в малому залі Винницького обласного музично-драматичного театру імені Садовського. Сергій Кокрячий, Олександр Філін, Зінаїда Гуревич та інші згадували Фелікса Робуріна (справжнє прізвище поета), який не витримав жорстоких армійських реалій, жахливої дійсності і втратив 1965 року за-

стрелився в му було 19.

Шістьдеся Фіму як о марксистськго руху. Мар хотіли твори літературу, штамповано, принципів т алізму.

Аптекман віть на союз доповідях

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ

Як вже повідомлялося, 9—10 травня у ФРН, в місті Байєрштаді, відбувся міжнародний конгрес «Росія, Україна, Білорусь. Провалитися і майбутнє Європи». На конгресі були присутні понад 800 представників з багатьох країн. Обговорювали широке коло питань щодо відносин між країнами Заходу та Сходу Європи. У дискусіях узяли участь політики та громадські діячі, вчені, письменники.

Україну представляли на конгресі перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. ДУРДЕНКО. Тема його виступу на пленарному зібранні — «Майбутнє значення України в Європейському співтоваристві».

Пропонуємо цей виступ з деякими спрощеннями.

Довольте, перш за все, подякувати за запрошення вжити участь у цьому представницькому форумі. Ми чисельно всі думки, які прозвучали у виступах учасників під час дискусій з величезною увагою і зацікавленістю. Позаваємо позицію всіх країн, що тут представили, їх погляд на предмет обговорення. У нашого народу також є своя історія, у керівництві держави — свій курс, а мета при цьому одна: щоб люди жили щасливо і заможливо, щоб забезпечити права і свободи громадян.

Україна — європейська держава, одна з найбільших на континенті за територією та населенням. Саме в Європі полягають життєво важливі інтереси України, з багатьма іншими країнами її об'єднують тісні історичні, економічні, культурні зв'язки. Тому цілком природно, що європейський напрям у своїй зовнішній політиці Україна відносить до числа найбільш пріоритетних.

Ми впевнені, що будівництво єдиної, мирної та процвітаючої Європи (а саме так воно хотілося б нам її бачити) вже в недалекому майбутньому не може обійтися без участі незалежної України. В той же час активне залучення нашої держави до загальноєвропейського співробітництва дозволить зміцнити її зовнішню безпеку, сприятиме розв'язанню економічних проблем.

На жаль, саме на нашому континенті давні протиріччя між собою століттями спалахували пожежі світових війн, що принесли людству незмірні жертви і страждання. Значна частина українського народу в перемогі над фашизмом 47 років тому змушена була стати свідками імперської тоталітарної місії, яку здійснювали суверенні держави-републіки, і Україна виступила як держава — співзасновник Організації Об'єднаних Націй, стала безпосереднім учасником підписання мирного врегулювання. В ті вже далекі роки воєни, разом з іншими країнами, заклали основи міжнародного миру в Європі, той фундації, на якому вчинили і розвивається хельсінкський процес. Ми впевнені, що «всесвітній кодекс» для Створення Саїту — остаточно покладено, що позитивні зміни тут уже не зупинити, що і політики, і громадяни упродовж практичної співпраці та взаєморозуміння.

Результатом перемоги демократії і свободи над тоталітаризмом в наш час стало створення на українському континенті Європейського Союзу незалежних держав. Адже це суттєво змі-

нило зміст і структуру політичних, дипломатичних, економічних, фінансових зв'язків не тільки в Європі, а й у всьому світі.

У цьому контексті треба розглядати відношення української держави з її 52 мільйонами населення, економічними і ресурсними потенціалами, геополітичним положенням. З іншого боку, ми розуміємо, що для багатьох наших країн пошеху мало відома, можливо, навіть загадкова, що її завжди сприймали лише як провинцію Радянського Союзу.

Дозволю собі коротко нагадати деякі моменти з історії України, історії багатовікової і подеколи навіть трагічної. Українська нація почала формуватися в далекому минулому. Майбутня Україна була середньовічною могутньою середньовічною монархією, Київською Руссю, що об'єднувала східнослов'янські народи від Балтики до Чорного моря, від Волги до Дунаю, вона має тисячолітню традицію християнства. Свою власну державу українці вдалося створити недовго, але чимраз вона потрапляла до рук більш воєнних сусідів. Востаннє це сталося в 1917—1921 роках, а закінченням же включенням у 1922 році до складу РСРР.

Хочеться вірити, що кінцями нова спроба — остання. Адже під час Всесвітнього українського референдуму 1 грудня 1991 року за незалежність Української держави висловило більше 90 відсотків виборців. Причому це були не тільки українці, а й переважна частина громадян інших національностей. А що може бути сильнішим за народний волевияз?

Відтепер Україна — незалежна держава. Підняли в цій якості майже 120 прапирів. Для нас починається період національного, культурного, духовного відродження. Ми переживаємо зараз перехідний етап. Він характеризується і в цілому я хотів би зазначити всіх присутніх, подальшою демократизацією суспільства, розширенням демократичних свобод, формуванням ринкових відносин. Головним же, визначальним є те, що різні політичні сили, незважаючи на всі суперечності, об'єднують ідею реального суверенітету і демократії, бачаючи в ній господарству власної долі, а це запорука стабільності і економічної обстановки в державі.

Доречно, мабуть, тепер сказати дещо про наше ставлення до Співдружності незалежних держав, визнаючи її колишній Радянський Союз як суверенних незалежних держав. Адже це суттєво змі-

нювати не хвилювати інших учасників загальноєвропейського процесу. Тим більше, що їх неперемога мимовільно змусила, чому у нас послідовність це деінтеграція, коли Європа та і світ, об'єднуються. Також, причина цього — зовсім не в амбіціях політичних лідерів, їх націоналізм. На не минуло не відкладається у звичайні рамки. Народи зруйнували імперію і прагнуть до повноцінної державності, погосподарствують це цілком нормально. А інтеграція, особливо в сфері економіки, — просто обов'язкова, тільки йтиме вона на новій основі — між державами, на принципах, давно прийнятих у міжнародному житті.

Щодо СНД, то свої зобов'язання, як і двосторонні зобов'язаності з її учасниками, Україна виконує. Але зараз важко сказати, чи така співдружність довге майбутнє, бо свою роль вона поки не виконує. Однак можливість СНД ще не вичерпана. Наше ж стратегічне завдання залишається без зміни, це — розбудова могутньої державності, справжня демократія, співпраця з іншими народами світу.

Якою бачить себе Україна в єдиній сімці європейських держав? Перш за все — найбільшій і надійній партнеркою, що дотримується прав міжнародного права. Статуту ООН, Хельсінкського Заключного акта, документів, прийнятих у Відні та Парижі, що не вважає нікого своїм ворогом, не має ні його територіальних претензій.

Серйозне задоволення у наших європейських партнерах викликає та обставина, що наша нова держава в центрі континенту володіє ядерним потенціалом. З усією відповідальністю може підтвердити рішучий намір України бути без'ядерною країною.

Однак процес роззброєння, зокрема ядерного, ми хочемо адіквітувати з надійним гарантіями міжнародного контролю і при міжнародній гарантії нашої безпеки.

Україна всіляко зацікавлена в тому, щоб домогтися, разом з іншими країнами Європи, міжнародного спонсорства збройних сил та озброєння. Переоцінює змінення загальноєвропейської системи колективної безпеки було б дорогою гарантією нашого державного суверенітету. Наші можливості в цьому плані зросли після недавнього входження до Північного блоку, при міжнародній гарантії Ради співробітництва.

Україна включилася також у віденські переговори з військово-політичних проблем. Ми зробимо все можливе, щоб у міжнародній спільноті створити забезпечення повне виконання Віденського документа щодо заходів по зменшенню дії і безпеки, ратифікувати Договір про звичайній зброї сил в Європі. Наш намір мати власні армію і флот не пошкодило ніяким чином, воно дисерло безпеки, а гарантії безпеки України. Її на-

роду, політичної стабільності. Власні Збройні Сили — не озброєний інструмент суверенної держави, який об'являється в чому (такий він реалі) не означає місце і значення країни в сучасному світі. Причому будемо ми їх на базі військового контингенту, який зараз розміщується на території України. Чисельність армії буде в 2—3 рази меншою від теперішньої.

Наше бажання мати власний флот поєднується лише прагненням мати надійний захист свого морського кордону. Глобальне розглядати в контексті проекту Заяви Верховної Ради України «Про створення зони, вільної від ядерної зброї, в районі Чорного моря і оточеної Чорноморською басейною зною миру». Це — ініціатива, яку ми вважаємо важливою і своєчасною.

Проблема Чорноморського флоту поки несе. Але є надія, що Спільне комітет, прийняте делегацією України, яку я очолював, і Росії нещодавно в Одесі, стане основою подальшого шляху до обопального згоди.

Дотримання нашої — оборона, а найбільшим пріоритетом. Українці залишаються прихильниками Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Наша відмова від ядерного цита, успадкованого від Радянського Союзу, налічує статті в майбутньому нейтральному державою політичній підтримці традиційного миролюбства українського народу, показати всім на ділі приклад неінструментування свого підходу до вирішення складних військових питань. Поворот від конфронтації до партнерства, принципово нова модель континентальної безпеки приспоро, на нашу думку, шлях до будівництва нової Європи.

Наші успіхи вирішальною мірою залежатиме від того, як йтиме політичний діалог — багатосторонній і двосторонній. Якщо мірою сьогоднішні нерівняння довіряють один одному, врахувати існуючу реальність (маю на увазі погляд на карті Європи Росії, України, Білорусі, держав Балтії).

30 січня 1992 року Рада міністрів закордонних справ держав — учасниць Нардів з безпеки і співробітництва в Європі прийняла рішення про визнання України повноправним учасником НБСЄ, а 26 лютого Президент України Леонід Кравчук підписав свій підпис під Хельсінкським Заключним актом. Це кроки ознаменували завершення цілого етапу на шляху належного боротися з рівноправним статусом на Європейському континенті, що наповнювали останніми аусіями держави в аттестовані життя цієї Хельсінкського процесу приносять свої плоди.

Щодо України, то вона повністю поділяє принципи заключного акта, паролоті Варшави, історію Європи. Інших документів НБСЄ, го-

това відігравати їх в житті Європи, віримо в успіх спільних зусиль держав Європи.

Залучення до процесу НБСЄ України, інших членів держав підтверджуватиме основоположний принцип — принципу універсальності і майбутнє, головне. Україна має право і готова нести свою частину відповідальності за забезпечення миру і розвитку міжнародного співробітництва в Європі.

Зокрема, на нинішній зустріч в Хельсінкі наші представники поінформували інших учасників про виконання взятих на себе зобов'язань, зокрема в галузі прав людини та основних свобод.

Ця проблематика ми надаємо і будемо надавати особливого значення. Українською зацікавлена в активному підключенні до загальноєвропейського співробітництва стосовно прав людини. Поділяємо думку, що питання відгортає все більше роль у міжнародних відносинах. Ми поставили за мету побудову правової держави, що спирається на верховенство закону, підпорядкування демократії, забезпечення основних свобод кожної особистості.

Велику увагу Українська держава приділяє забезпеченню рівних прав усіх національностей (як більше ста), які складають народ України. Наша країна — багатонаціональна, 27 відсотків її населення — не українці. Зокрема, росіяни нараховують 11,4 мільйонів. Багато також євреїв, поляків, молдаван, білорусів. Їх права захищені рядом законів, які розроблені Верховною Радою України у відповідності з документами ООН, НБСЄ, міжнародно — правовою практикою. Приймає, зокрема, Декларація прав національностей України.

Прийняв відношення до проблем національних меншин можна назвати рішення про повернення радянських в'язнів в Україну. Як відомо, до війни їх там жило близько 400 тисяч, а після її початку вони були примусово вислані. Тепер робляться кошти, і кроки в напрямку повернення на південь України, в тому числі з Поволжя.

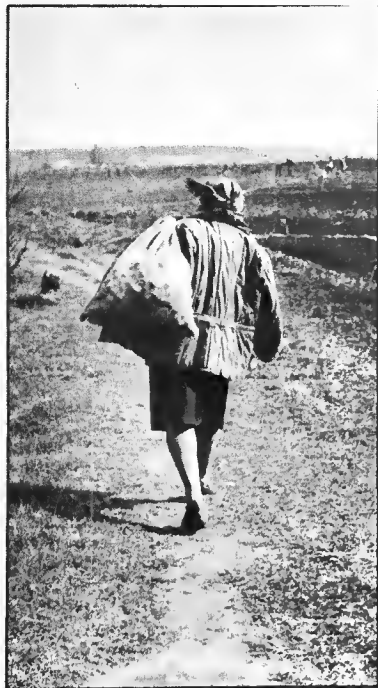
Не можна не зазначити і про те, що Німеччина стала другою багатиною країною, кроки наших співгромадян. Хочеться, користуючись нагодою, подякувати українській громаді в ФРН за підтримку, яку ми від неї відчуваємо в нелегкий час становлення української державності.

Окремо варто сказати про Крим. Українським парламентом схвалений Закон «Про статус автономії Республіки Крим». Він надає їй широкі повноваження самостійного вирішення питань соціального, економічного і духовного розвитку.

А МОЖЕ, В ЗАКОНІ ЩОСЬ «ПІДПРАВИТИ»?

За землею сьогодні ходять усі і міські, і сільські жителі всієї України беруть присадиби (звичайно, якщо дають). Час тиний — миттєвий. Тон

найнадійнішим капіталом — земля. Якщо торік в Ірпені Київської області пиша 80 чоловік написали заяву на присадибу Ділячку, то з початку

цього року вже набиралося 100 тисяч заяв. Правда, місцеву владу це не шокувало. І на сьогодні поблизу річки Ірпін вже роздано тисячу присадибних ділянок...

Незрозуміло інше. Чому в Ірпені заявою дають, а в сусідньому Обухові — ні? Міста держава одна (не кажучи вже про область), і влада всюди — радянська. І закон — один для всіх. Та їздять до обухівського голови могогопу «Вітчизна» П. Суннін і прохачі і депутати. Давно їздять і поки що безрезультатно. На пошукуються, мабуть, на Обухівський район ні увези Президента, ні Земельний кодекс. Зайдіти й запитання: чи то в Обухові автор щось «підправити» чи можна, в державі!

Алевтина КУХАРЧУК.

Київська область.

Фото Віктора МЕДИНСЬКОГО та СЕРГІЯ КОВАЛЬЧУКА.

ФАКТОР РОЗМЕЖУВАННЯ

Копійний радянський Президент Горбачов закликає конгрес США не заохочувати свавілля запропонованої Президентом Бушем програми допомоги українцям СНД. Виступаючи в Капitolі, Горбачов також застеріг американських законодавців не нехтувати міжнародніми конфліктами, що мають місце на території колишнього СРСР.

Учора в Нью-Йорку тривали консультації з проекту резолюції ООН, яка передбачає ажитив заходів з охорони поставок гуманітарної допомоги Боснії і Герцеговині і розгортання там миротворчих сил після того, як становиче в республіці стабілізація.

Учасники Віденського нарад з питань водних ресурсів близькосхідного регіону вивадили конструктивними і погодилися зустрітись вдруге ще цього року.

Тим часом у Вашингтоні завершилися переговори з питання контролю озброєння на Близькому Сході. Представники Ізраїлю теж вбачають в країні пообіцяні зміцнювати взаємне довіря, а єгиптяни відповіли заохочувати.

Сполучені Штати заявили про докази, які вивозять на те, що Сілія продовжує підтримувати терористичні угруповання, і відкинули обіцянку Гріпона хвалити терористів. Такою була відповідь на заставу уряду Сілії про те, що вона припинить усі зв'язки з терористичними групами і андерити кожного, хто зв'язаний до терористичних дій.

Профспілки працівників металургійної промисловості припинили переговори з роботодавцями після того, як вони відмовилися змінити свою попередню пропозицію щодо підвищення зарплат. Лідери профспілки в понеділок мають прийняти рішення, чи розпочинати страйк, який охопив би всю країну.

Виступаючи у Вільнюсі, Президент Франції Міттеран назвав перебування російських військ на території прибалтійських республік неможливим і шокуючим. Естонія звернулася до Франції з проханням допомогти у фінансуванні будівництва житла для іношніх радянських військ та охоронців після їх повернення додому.

Учора в Пеніні представники Північної Кореї та Японії продовжили переговори щодо нормалізації зв'язків між двома країнами. Однією з головних перешкод на шляху до встановлення двосторонніх дипломатичних відносин є вимога Пхеньяна про компенсацію воєнних злочинів Японії під час окупації Кореї з 1910 по 1945 рік. У свою чергу Токіо вимагає від КНДР надати дозвіл на встановлення зв'язків з міжнародними організаціями з ядерної енергії (МАГАТЕ).

Сьогодні в місті Сегеді відбудеться з'їзд Угорської соціалістичної партії. На порядку денному — розробка передвиборчої програми партії, обрання її керівних органів.

Проблеми

З початку свого існування карабаський рух посів одне з провідних місць у суспільно-політичному житті Вірменії. Завдяки йому ще 1888 року в республіці почалося зростання національної самосвідомості, що спричинило демократизацію всього вірменського суспільства й проголошення суверенітету Вірменії. Карабаський рух доміг свого часу теперішнього вірменського керівництва і прийняв во владу.

Нині ситуація змінилася. Останніми роками опозиційні сили, які займали непримиренну позицію, виступають з критикою уряду й вимогами радикальних змін щодо Нагірного Карабаху. Основна їхня вимога — негайне визнання Вірменією незалежності Нагірно-Карабаської республіки. Опозиціонери вважають, що коли в цьому питанні їх може визнати Вірменія, то чого ж тоді чекати від інших держав? Цим та іншим аргументам, які висуває опозиція, керівництво країни в даний момент не надає належної уваги. ВБЗ (Вірменський загальнонаціональний рух) протиставляє реальним турботам і неперспективним чекати: «Це політичний крок, і зробити його слід у потрібний момент. Водно-

Дією незалежності Нагірного Карабаху свхалюють. Простіше, мовляв, ніж це час для визнання. Проте не час для козла, коли час і час і що майже на увазі під «потрібним моментом». Що ж стосується самого Карабаху, то на недавній пресконференції в Єревані представник НКР в Єревані Сарисян, відповівши на запитання про сучасність самого факту перебування Вірменії представників НКР в той час, коли республіка не заявила незалежності Карабаху, зазначив, що «первінчально НКР виходить з того, що їй потрібний момент». Карабаху, мовляв, не до подання тих самих Вірменії. Карабасці перебувають у своїй війні. Певно, цим і пояснюється досить «замість» відповідь Сарисяна. Але якщо НКР може собі дозволити це, то такий підхід до шпигування з боку самої Вірменії як гордо називає себе «мілітрій Арцаху», важко пояснити.

Отже, проблема визнання незалежності НКР сьогодні являє собою серйозну загрозу для політичної стабільності всередині Вірменії. Проте ж зовсім нещодавно Нагірний Карабах був об'єднуюча ланкою.

Ард МЕЛІКСЕТАН.

Երևան.

Φοτοφάκτ

ОПУДАЛО

[illegible]

Фото ИТАР—ТАРС.

Подія тижня: коментар редактора міжнародного відділу _____

ПРОЩАНИЯ 3 ХУТОРОМ

Цим діямия слово «Україна» неодноразово вимовлялося при прощаннях політологам і журналістам. А все через те, що Міжнародна асоціація журналістів зарахувала нашу державу до переліку іран, де протягом тижня відбулися десять найсерйозніших подій. Шілося про обговорення Верховною Радою України ситуації в Криму. Цей півострів ставлять до одного ряду з Карабахом та Югославією — отже — правомірний такий підхід чи ні? Інтерес цієї

На тлі «покуру з нрисе-
ною картою» візиту Прези-
дента України Л. Кравчука
до США пройшов малопомі-
чним. Звичайно, з одного бо-
ку, ми можемо обратитися
проте а другог... Варто оці-
нити ситуацію іншими: та-
кільки візиту перестали бути по-
літично «сезоннією». Почу-
нається усталена пантрина ді-
лових контактів нерівнини
держав, в ялій Україні від-
водиться роль повноправного
партнера.

Згадаймо: протомом десяти тисяч наша держава вважала не малю аласкої зовнішньої політики. На палачах можна було перелетіти угоди, унаслідок нею з іншими країнами. Та й в Україні не було нічого стачинного. Базарію, Хорватію... З трибуни ООН наш міністр закордонних справ виступав один раз на рік — під час загальнополітичної дискусії, причому повторюючи свої наріжні тези, висловлюючи нелюбова для нас роздуми про «необхідність відстапу від СРСР». Бували в нас і неіскрою поставлені гості. Але — дивитися, як вони влізати, як правильно, пригнідали на уклінення, тобто дні, коли в Москві в воліні відпочити і тому «злитуювали» візнерів до «зольовички і гостинної Укра-

Чи став візит Л. Кравчука до США віхою? Не знаємо! І американські, і наші аналітики тепер підбивають його підсумки, ретельно зкидаючи, кому й що вік «дав». У США, мабуть, задоволені роз'ясненням Леоніда Манаровича з приводу ядерної зброї, зокрема, його запевненням у готовності України піднятися Договори про стратегічні наступальні озброєння.

Українська сторона не приховує радості з приводу під-

писання пакету угод про технічну й гуманітарну допомогу. Ще один важливий момент підкреслює сам Л. Кравчук: «Раніше США проводили свою політику... дивлячись на ситуацію через призму Росії. Тепер вони готові ставитися до України як до нової демократичної держа-

Звичайно, не обійшлося без недолугих нарікатур у московській пресі (до речі, ті українські видання, які себе поважають, все ж таки — з почуття елементарного такту — не дозволяють собі нічого подібного на адресу Б. Єльцина).

Там чи інакше, а візу статистично. Що далі? Знову — суворя дійсність. Економічний ситуація в Україні не викликала жодного оптимізму не тільки у нас, а й у американських партнерів. Характерна точка зору експерта, який ставив до мене питання: «Якщо прихильні до мене директори програм Гарвардського університету не сприяли реформам в Україні, ні пані Гр. Булл, виволоджені нею в газеті «Крісчен сайенс монитор» 9 травня: «Нинішні люди микнуть більше часу на роздуми про те, як врятувати країну, ніж на виконання спільної економічної програми, віднесення реформ у життя перебуває у стаці, що жахає. У Росії справа рухається. Вона перебуває на грані катастрофи, але принаймні просувається».

Час засукувати рукави. А воно не так-то й просто, до того ж кожний дець приносить щедалі нові проблеми. Ось бодай одки прийняв. Скільки говорено, що Україна має позбутися сумного епітета «сировинного додатку Європи». На цьому каголошував у США і Л. Кравчук, зокрема заявлявши, що наша держава має розвивати власні промисловість, промисловість.

Проте будь-яка рентабельна промисловість неможлива без експорту своєї продукції, і саме в ці дні вибухнув російсько-американський скандал з приводу поставок ракетного устаткування Індії. Невиякнено, що такі політичні грифи чекають і на Україну.

Хуторяйська ідкля закінчилася. Будемо сподіватися — раз і назавжди. Тож треба вчитися жити у великому світі.

Володимир САВЦОВ.

Контакти і контракти

Поки політики сперечаються, банкіри домовляються

У Бішкеку відбулася нарада керівників банків усіх 15 регіонів. Під час дискусії виявилися проблеми банківських розрахунків між регіонами та республікою, забезпечення грошової стабільності.

Найважливішим документом, виробленим на зустрічці, став проект угоди про координацію дій із захисту інтересів держав СНД у разі виникнення національної вагати окремою державою.

Підписано також угоди про встановлення параметрів обліку грошових потоків між банками.

а парадя представників національного дохідного СРСР. У деяких регіонах відбулися заходи з підтримки стабілізації грошових обігів у зв'язку з банківською грошовою кризою, зокрема міжбанківної емісії. Передбачено, що національні банки відшкодуватимуть витрати Центральному банку Росії по виготовленню видаткової грошової одиниці, діленої у їхнє розпорядження грошових обігів, а також несуть витрати по доставці грошей до місць їхнього використання. Центральним банком Росії, за

Розроблено також положення про структуру й функції міжбанківської координаційної ради. Основне її завдання — узгодження грошово-кредитної політики, спрямованої на відновлення й підтримку стабільності карбованця, а також узгодження можливих заходів по введенню національних валют.

Підписи під пакетом документів поставили представники 12 колишніх союзних республік, за винятком Лівану, Туркменістану й Азербайджану, які були присутні на нараді як спостерігачі.

20 травня всі учасники нинішньої наради знов зберуться на зустріч, але цього разу вже у Ташкенті.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

ХРЕЩЕНИЙ БАТЬКО — ПІЙ Х

— Відразу після війни в Європі почала діяти релігійна організація «Обра католика», яка й узялася за влаштування долі тих людей, котрі не могли повертатися до країн — переможниць другої світової війни, де встановилася влада комуністів.

Щодо українців, то, звичайно, більшість відїжджала до США, Канади, Австралії, Південної Америки або залишалася в Німеччині, де ще після першої світової війни існували громади.

Нашу долю допоміг владнати Папа Римський Пій XII. Український єпископ Бучко, коли відвідав Рим, попросив його влаштувати нас на навчання до Іспанії, зіславши нас на те, що більшість з нас уже студіювала в університетах до війни. Папа мав розмову з єпископами іспанськими, і ті погодилися допомогти. Єдиною умовою щодо плати за навчання з боку «Обра католика» було те, що ми мали пообіцяти закінчити це навчання.

Коли приїхали до Мадрида, кожен здобув можливість обрати за власним бажанням майбутню спеціальність та університет, нам дали помешкання, гроші на харчування

та на проїзд у міському транспорті.

У першій групі, що прибула з Німеччини до Мадрида, крім 17 українців, були поляки, хорвати, словенці й чехи. Потім приїхало ще 14 українців, а коли я закінчував навчання, в громаді налічувалося вже понад 40 вихідців з України. І лише 4—5 чоловік не змогли закінчити навчання, бо згодом поїхали до США чи Канади.

— Як же влаштувалися ті, хто залишився в Іспанії?

— Більшість з нашої еміграції тут на доброму становищі, адже українці — люди працьовиті. Коли ми приїхали, в мене була лише одна сорочка та штани, і все. Порівняно зі своїми товаришами я був бідний. Дружина працювала доти, доки я вчився. А по навчанні мій робочий день тривав 14—16 годин. Лише праця і праця. Маю шестеро дітей. Усім купив по хаті. Здавалося б, можна тепер відпочивати. Та ба... Без роботи не можу.

— В усіх країнах емігранти вважалися людьми другого сорту...

— Не всі. Коли при владі був Франко, ставилися до нас позитивно. Адже він, як

і ми, був проти комуністів. У Союз нас називали «націоналістичною сволотою», отже, тут ми були свої. Крім того, ми приїхали сюди з допомогою «Обра католика», що гарантувало нашу некомуністичність.

— Але ж комуністичний рух в Іспанії на той час був чи не найсильнішим у Європі?

— Комуністами себе називали люди, котрі думали, що в Союзі справжній рай. В основному старенькі професори та дітяч науки. Оце й весь рух. Вони могли говорити й робити що хотіли. Єдине, що заборонялося, — влаштовувати мітинги й демонстрації проти чого. За це покарювали. Кілька спроб було. Організаторів ловили і депортували на 100—200 кілометрів від Мадрида, на чому переслідування й закінчувалися.

— Чи були у громади зв'язки з урядом Іспанії?

— У 1979 році ми робили маніфестацію проти більшовиків. Для цього треба було мати дозвіл. Жінка одного з наших товаришів, лана Барабаша, доводилася троюрідною оострою прем'єр-міністрові Іспанії. Отже, через неї

ми дістали той дозвіл за один день, а пізніше налагодили тісні контакти і з верховною владою. Коли до Мадрида приїхав митрополит Сліпий, ми допомогли влаштувати йому зустріч з Франко. Приїхав Стецько, також влаштували зустріч, причому Франко прийняв його як представника української держави, з усіма почестями.

— Чи залишилися ці зв'язки сьогодні?

— Тепер у уряді соціалісти. А вони дружять з комуністами. Хоча після розвалу СРСР все починає змінюватися. З того часу залишилися хороші зв'язки з іспанськими кардиналами, які завжди нас підтримували. От і тепер з їхньою допомогою хочемо відкрити тут невеликий український університет, де іспанці могли б вивчати нашу мову, історію, літературу.

— Українські довідники про еміграцію пишуть, що в Мадриді діє студентська українська організація.

— То було, коли ми вчилися. В 1946 році організували хор, співаки, танцювальні. Скоріше всього, що організацію і мають на увазі

ці довідники. Ікщо я не знаю.

— А які у вас зв'язки з українськими організаціями у світі?

— Переважно контактуємо з Лондоном та Мюнхеном. Звідти надсилають газети та журнали. Раніше вони просили в нас гроші. Оскільки серед еміграції ми були одним з найбагатших, то завжди допомагали. І досить істотно. Коли представники нашої еміграції приїжджали до Іспанії, ми фукдировали їхнє перебування тут. Отже, нині ми хороші друзі і постійно листуємося, допомагаємо один одному.

— Як живе ваша громада сьогодні?

— Раз на два тижні зустрічаємося у церкві, іколки збираємося, читаємо журнали, газети. То в одного, то в другого. Відзначаємо разом Пасху, Різдво. Варимо борщ, вареники, співаємо. Є в нас голова громади, який має постійний зв'язок з еміграцією в Канаді, США, Англії, Німеччині, інших країнах й інформує нас, що відбувається там.

— Чи є серед вас такі, хто хотів би повернутися на батьківщину назавжди?

— Напевно, є. Влада со все, щоб на українське розір майже ніхто чи є в них рідня.

Я залишився році, коли з собою батька, тектором. М одна. Коли л Армія, прибі сказала, що лавн. Мати в

Батько по іну в 1949 і прізвищем. Зустрілися. лиса. Про на

Від знайоми ти й батько Львові. Наш фото своєї д ми. Причому Австралії від не не змогли й листувались померли.

Пізніше на конференції радянськими Познайомивс Ващенко, я повертатися знав; що ні

КОМЕДІЯ ДЛЯ НАЙМОЛОДШИХ

разом я рку — тивони цілони навіть і

Тривожна ледь видтрос із клувають. Не

На сцені — ось ягадує двачотонівають навои для злоорлі... І поба. Дітямний дідусь, теора, щои вистави непомітно глядачів, це театр, ми відстои невідомість. І охороняі, лаютьіх, колиувесь зално.

нає протя. Нащо я, тина, а раівся дои мистецості і наідавно. Таі тільки мистеціти їхні

става, а дітодитися — Найізі слюзаі мріють усіособливо у

става? І щоід часі — нарому політехістрадий — ЕТА. Орудент Вітаінін каніаук, до

цент КНУ, художній керівник театру, заслужений працівник культури України. До речі, ЕТА — перший студентський театр в Україні, який у 1987 році одержав статус державного театру-студії на госпрозрахунок. Грають у ньому тільки аматори — студенти, викладачі, інженери. За останні чотири роки на його виставах побувало близько 185000 глядачів, в основному молоді.

ЕТА має своє обличчя: це театр авторський. Тридцять третій рік він грає тільки комедії Віталія Івашенка — мініатюри, естрадні програми, повнометражні п'єси.

По-друге, у залі завжди лукає сміх. Ніяких особливих внаходів у нових театральних формах, але актори на кону щирі й безпосередні, гра їх така природна, що вже через кілька хвилин од початку вистави ви забуваєте, що це театр, відчуваєте себе в атмосфері дотепних інтелегентних людей, і вам передастся їх світовідчуття, оптимістичне життєлюбство, вміння не відступати перед злом, а висміювати його. Дивно, але факт, що його можуть підтвердити тисячі випускників Київського політехнічного: таким театр був усі 32 роки, незважаючи на відлиги, застоя, перебудови та закляти.

Без усяких розпоряджень та вказівок зверху ЕТА переходить на українську мову. І почав це з двох вистав для дітей. Перша, з якої ми почали розмову — «Барабашка», — не казочка, а сучасна комедія для дітей, у якій грають всього четверо дорослих акторів, двоє дітей і п'єс. Доброзичливі критики (якщо такі ще є), мабуть, побачили б у цій виставі і вічну боротьбу добра та зла, і проблеми виховання дітей у душі загальнолюдської мо-

ралі. Простий глядач оцінює це все широко відкритими, зацікавленими очима. Напруженим інтересом до подій на кону, дружним сміхом і власними діями на захист добра, тривалим оплескам і бажанням після вистави підійти до сцени і сказати акторам (українською!): «Дякуємо вам! Дуже цікаво. Коли ще? До побачення». Не треба забувати, що в Києві далеко не всі шолол українські, але для дитворя у залі — нема проблем! Коли дитяча душа зігрита цікавістю та гумором, немає приємнішої та ріднішої мови. Одна така вистава для мовного виховання варта більше, ніж десятки назв, дискусій та статей.

У школах віддалених районів Києва ЕТА грає виставу «Веселий урок», мета якої — прищепляти дітям почуття гумору, без якого ані їм, ані нам не вижити. І не будемо забувати, що гумор та веселість — це риси нашого національного характеру.

І ще один штрих: в ЕТА, мабуть, найдешевші театральні квитки — від 50 копійок до півтора карбованця. Актори по кілька місяців не отримують заробітної платні — адже держава не допомагає театру. Спасибі альма-матер — Київському політехнічному — за те, що надає свій прекрасний зал без орендної плати.

Але вважаю, що держава, додаючи за культурне відродження незалежної України, повинна фінансово підтримувати такі життєздатні творчі колективи, які вже багато років працюють на наш оптимізм і духовність.

Анатолій МОКРЕНКО, директор Національного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка.

З ФОТОКАРТОН на стіні, що над ліжком, дивляться вже старенька гуцулка, Тодосина мама, і непорочна, як свята діва Марія, вісімнадцятирічна Дозя.

— Ну, то й скорше надіялися смерті. Дожидали якоїсь аварії, багато кндалися чи під трактор, чи під дерево, коли в лісі бали. У фох, у тих траншеях підривалися дуже багаті, першні, нам давали на руки вибухівку, амоніт тої. То й почали підриватися самі. Та й треба було траншею очиняти, з шурфу того витягати людину чи останки. Може, побачив бушлата якогось цілого, а то все з камінням перемішане.

В Івана Басильовича Паращука вже й гостей повно... І хоч не всі діти ще з'їхалися, але в хаті вже ногою ступити ніде. Дорослим швидко знайшлася робота по господарству, менші бавляться, а старші онуки обсіли діда, дивляться та слухають.

— У нас такий був час, що зовсім писанки заборонили. То ми цього не цуралися. Ми тоді все одно перед паскою писали. Правда, на базар внесемо — міліція прийде, відбере кошик або поб'є. Якщо там написано «Христос Воскрес» — то вважали, що то ворожа політика. Ніякого Бога, казали, нема. І розбивали все. Жінки плакали і кляли, щоб той міліціонер, який усе побив, Великодня не дочекався. Скільки вони недосипали ночей і несли на базар, а їм то за робили. А тепер, слава Богу, не знаю, кому й дякувати, во вільно й писати пишуть, і співають «Христос Воскрес». А то все було таємні. Просто християни ховалися, щоб ніхто не почув, що там співають «Христос Воскрес». Чи там от писанки пишуть...

Із різьбленої шкатулки з найдорожчим своїм добром Тодосія Андріївна дістає клаптик матері, схожий на стару серветку з вишивкою посередині «Христос Воскрес».

— Тут є напис, на бухті Вакіно вишивала, чекаючи пароплава. Отакими иничками. Це — з рушника старенького, а це — з якогось жанетика, а були навіть з майки якісь инички, які далися. Сховала в Колимі у підкладці оджеї, латаній, бо це би були витягнуті, це би було не вдалося вберегти ту серветочку. Хоч уже яка вона є, то є біднеська, але я би її не заміняла ні за яку цінність.

Тодосія Андріївна дістає ще одну серветку: — А це вже на Колимі, того року, коли звільнилася... Вже иничок десь набрала, розбавила трошки, десь якихось иничок гарніших, та й теж там виткала... Це вже в п'ятдесят четвертому році.

— Але таке запитання делікатне: до арешту у вас кавалер був чи хлопець?

Тодосія Андріївна на мить замовкає, потім бере до рук гітару. Затремтіли не струни, здригнулося щось усередині, а голос чистий, спонійний, далекий...

Річенька рідная, Сумний Черемошу. Як з болем в спогаді, Як з болем в спогаді, Сумний Черемошу. Карпати весною, Красота зібрана. Лиш моя молодість, Лиш моя молодість. Навік одібрана. Війна почалася В тридцять дев'ятому. А мене вжалила, А мене вжалила У сорок п'ятому. Кров проливалася Віхола вляла, Ось що в моїм житті.

(Закінчення. Початок у номері за 1 травня ц. р.)

ВЕЛИКОДНІ ГУТ НАД ЧЕРЕМОШЕМ

ФРАГМЕНТИ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО КІНОПОВІСТІ «ТОДОСІНІ ВЕЛИКОДНІ»

Ось що в моїм житті

Війна подіяла...

Змовкла гітара, згас, розтанув чистий дж...

— Був хлопець... Ставився до мене дуже до нього по-доброму... Ми не дуже говорили чувалося, що кохаємо одне одного. Загинув у бою.

— На Колимі доводилося Великодні святкувати.

— Три роки не знали, коли Пасха. А потім було чудо одяго разу дуже велике. Була Марія Воронькова, фронтовичка, що з чатку війни до перемоги. А потрапила в самій статті, що й ми, «антирадянщини» із З Від неї якое і довідалися, коли Великодний, похристуєвалися, поплакали, побіждали живі волі та й повернулися на Батому пішли на роботу, в шахту. Це було від бараків. Прийшли на шахту, та розумієш, що Великодні, то гріх працювати. А каже: «Дівчатка, якщо в кого є запас мети норму, то не будемо сьогодні працювати». бо коли здаємо велику норму, то її збільш лися до роботи, святкували цілий день. А кал, що виходить чоловіча зміна у ту саму у Ми відійшли так, щоб відстань була півкіло віками й жінками. Тільки ми відійшли, а ч лися до шахти, вона раптом і завалилася, лідень на Колимі. Це було чудо. Господи дня, коли ми виїшли розкидані завали, М сказала: «Не знаю я, дівчата, ні релігії, ні лідень Христовий, бачте, яке чудо сталося».

БАТЬКО - ПІЙ ХНІ

і комуністи. У
валя «націона-
лдо», отже, од-
го. Крім того,
одо, це допо-
могли, що га-
некомуністи-
комуністичні
у той час був
шми у Бєро-

ми дістали той дозвіл за один
день, а пізніше налагодили
тісні контакти з і верховною
владою. Коли до Мадрида
приїхав міністроліт Сілей,
ми домоглися влаштувати йо-
му зустріч з Франко. При-
їхав Сілей, і разом з ним вла-
дали зустріч, причому Фран-
ко прийняв його як представ-
ника української держави, з
успіхом пречастям.

— Чи зацікавилися ви за-
яни соціалізму?

— Тепер у уряді соціалі-
сти. А вони дружать з кому-
ністами. Хоча після розвалу
СРСР все починає змінюва-
тися. З того часу зацікавилися
хороші зв'язки з іспанськими
націоналістами, які завжди нас
підтримували. От і тепер
іхньою допомогою хочемо
відкрити тут невеличкий у-
крїнський університет, де
іспанці могли б вивчати на-
шу мову, історію, літерату-
ру.

— Українські довідники
про еміграцію пишуть, що в
Мадрид діє студентська у-
крїнська організація.
— То було, іноді ми зни-
ли. В 1946 році організу-
вали хлібні мішани, танцю-
вальні, скоріше скажіть, що ор-
ганізацію і мають на увазі

ці довідники. Іншої я не
знаю.

— А які у вас зв'язки з
українськими організаціями
у світі?

— Переважно контактуємо
з Лондоном та Мюнхеном.
Звідти надсилають газети та
журнали. Радіше вони про-
сили в нас гроші. Особливо
серед емігрантів ми були од-
ними з найбагатших, то за-
вжди допомагали. І досі є це
тотож. Коли представники
нашої еміграції приїжджали
до Іспанії, ми фінансували
їхні перебування тут. Отже,
нині ми хороші друзі і пос-
тійно листуємося, допомагає-
мо один одному.

— Як живе ваша громада
сьогодні?

— Раз на два тижні зустрі-
чаємося у церкві, інколи
збираємося читати журна-
ли, газети. То з одного, то з
другого. Відзначаємо разом
Пасху, Різду, Варимо борщ,
вареники, співаємо. Так ми
голова громади, який нас
постійний зв'язок з емігра-
цією в Канаді, США, Англії,
Німеччині, інших країнах
інформую нас, що відбува-
ється там.

— Як є серед нас такі,
що хочуть повернутися на
батьківщину назавжди?

— Натепер, є, але небага-
то. Влада союзна зробила
все, щоб наші зв'язки з У-
кранією розірвалися. Тепер
майже ніхто з наших не знає,
чи є в них на батьківщині
рідня.

Я залишив Львів у 1943
році, коли німці заарешту-
вали мене, бо я був архи-
тектором. Маму залишили
одна. Коли прийшла Червона
Армія, приїхала сусідка і
сказала, що вночі будуть об-
лади. Мамі втекла.

Батько повернувся в Укра-
їну в 1949 році під ішим
прізвиськом. Винагородили
заступилися. І знову поже-
лися. Про нас нічого не зна-
ли. У 1951 році я отримав
від українських лідерів, що ма-
ти й батько знову живуть у
Львові. Написав їм, вислав
фото своєї дружини з діть-
ми. Причому лист пішов з
Австрії від друзів, щоб ме-
не не помітили. Так ми
і листувалися, доки рідні не
померли.

Пізнався на міжнародних
конференціях зустрічався з
радянськими професорами.
Познайомився з Костянтин-
ом Ващенко, який пропонував
повертатися додому. Але я
знав, що ні Києва, ні Львова

не побачу, а з Москви подав
вдачу на Соловки. А дід
батько був у Галицькій ар-
мії.

Кілька років тому спробу-
вав було поїхати в Україну.
Прийшов до посольства
СРСР, попросив візу. Там
сказали, що влітають по-
дором лише до Москви чи
Ленінграда. А в Україні
треба запрошувати. На тому я
скинувся.

Маяв надію, що з відкоре-
неннями України від Союзу

нам тут стане легше. І на-
решті, з'явилися такі можли-
вості віддати шану землі
престя.

Інтерв'ю віл
Андрію БОСЧОКУ,
свідомого кореспон-
дента «Голосу України».
Мадрид.

На фото: Ів і Іспанії неба-
гато, але всі вони яші, рід-
ні люди, українці.

Фото автора.

«ГОТ» на стіні, що над ліжком,
дівляється
дівка гуцулка. Тодосина мама і непорочна,
дівка Марія, вісімнадцятирічна Доза.
кошоріє надіялася смерті. Дожидали якоїсь
ідеалізації чи під транспор, чи під дерево, який
іх пах, у тих трапезіх підірвалися думи
іх. І нас давали на руки вибуху, а ми
підірвалися самі. Та й треба було тран-
з шурфу того витягати людину чи останки.
була така якоюсь цілого, а то все з камі-
ньовича Парашука вже й гостей повою... І
це з іхадією, але в хаті вже когось ступити
швидко знайшлися робота по господарству.
і, а старші окупи обіди дід, дівляться та

ВЕЛИКОДНІ ГУЦРКИ НАД ЧЕРЕМОШЕМ

ФРАГМЕНТИ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ КІНОПОВІСТІ «ТОДОСИНІ ВЕЛИКОДНІ»

Ось що в моїм житті!
Вільна поїхала...
Зімока гітара, аж, ротахує чистий далекий голос.

— Був хлопець... Ставився до мене дуже добре, та я
до нього по-доброму... Ми не дуже говорили про це, але від-
чувалося, що ходемо одне одного. Загнув він десь, упав
у бору.

— На Колими доводилися Великдені святкувати...
— Три роки не знали, коли Паска. А потім, коли взнали,
то було чудо одного разу дуже велике. Бригадирую в нас
була Марія Воронькова, фронтівка, що прийшла від по-
штової війни до перемоги. А поринала в воду щоб здати
свій статті, що й ми, «антиридинські» із Західної України.
Від неї янось і доводилися, коли Великдені. Стали до
підходу, покірствоувалися, поплакали, побожали, щоб усі
дікавали живі коли та й повернулася на Батьківщину. А по-
тому пішли на роботу, в шахту. Це було вісім кілометрів
від баранів. Приїшли на шахту, та розумієте, коли вже
знали, що Великдені, то гріх працювати. А фронтівка як
каже: «Дівчатка, якщо в кого є запас металу, щоб здати
норму, то не будемо сьогодні працювати». Знайшли десь,
бо коли здаємо велику норму, то її збільшують. І не бра-
ли до роботи, святкували цілий день. А потім дали си-
сигетос. Хлоп уже яка вона є, то є бідненька-
миленька. Це було чудю Господню. Наступного
тижня, коли ми вийшли з заводу, а чоловіки наблизи-
лися на Колими. Це було чудю Господню. Наступного
тижня, коли ми вийшли розкопати заводи, Марія Воронькова
сказала: «Не знаю я, дівчатка, ні релігії, ні Бога, а на Ве-
ликдені Христові, батче, яке чудо сталося. Коли б ми ру-

шили, відмінували бурлиники, але молотками вручну. та нас
усіх він й записав, всю бригаду».

— Ви золоті добували?
— Ні, рідку метал, а золоті копальні тільки здали бачи-
ла. Ні, рідку метал, що страшище було, ніж на рудниках.
Молилися, молилися, отім і жили. Підтримувала давала мо-
литва. Та й сьогодні я молитовно живу. Ого що при храмі
допомога, поїхав трішки підтримувати, скільки є сил за-
шчоду воскресло престолу і тія силі надчуждому, що
тримає мене. Що його знає, може, це від Бога була на нас
кара тама, за гріхи наших, бо навіть сам Христос говорить,
що підкоряється властем твоя. І спаршу, сунувалися, а те-
пер кажу: «Господи, прости мені за ті слова, що тебе сказав
проти тебе. Вірю в праведність твою, вірю в безсмертну
душу, вірю, що жили й погинули багато українців не без-
сильно».

У свідомості молодого газдині Василіни — найвідоміша
лінійна, найрадієвішій і найтриваліший момент — пора ді-
ставати паски. Мама прикує у неї і радо вігнуче.

— Паски вийшли фані. Коли б Бог дав мирно відста-
вувати та й наступних дочекатися. Зі всією сім'єю та з
успіхом людьми. А пасочки вийшли непогані. Такі що Вели-
кдені до хати, а єся біда від хати.

Ракоранесенько, тількино заспіваво капришні когути,
по прісній стекію віроу йдуть до церкви наряді і у ро-
честі гуцук. По одні бни стекіни — перша, по другий —
шантар. У баранюто гуцукським збарні залопало саїни
на могилах Тодосія Андриана.

— А оне смуга — не жертви війни. Оне вже нема хре-
сти в одного. Коли фронт у Косові стояв, то тут хоронили:
мадарів, німців, чехів і що вже який б... То маєш, що
приїхав в дзінти, бо ми з люди всі на образ Воєни і по-
добу, бо ми були одного Адама. Христа одного розп'яли
за всю Свіаю...

Десад більше й більше сілчок спалують на цвинтарі.
Тихо, ні вітерці, ні шелесту. Рівно горять свічки, і здаєть-
ся, що те світло випромінюють душі померлих... Здається,
воєні промовляли молитви, Господи милосердия...

Уже вся Хрестовина людськими струмками з гір і
долини рушила до церкви, яке молодий отць Василь зроби
обхід додому храму Божого, очинилися його двері, почна-
ється служба.

— А люди вже йдуть і йдуть... У нільна людських поєств
оперезали воєні храм Господній і проті ноєним — хоїни. А в
ноїнах горять свічки, а в коїнах все, чим багата
Господська хата, а майстері паски, писанки, новоско...

З церкви линуть на подвір'я, на село, на торі, на лісі та
месеба молитви і співу:

Побережимо світло нашу Україну, побережимо гуцук-
ський світлий ірар, і вас і всіх православних християн. Нехай
поміє Господи Бог у ширсті своєму завжди, нині і цювіч-
час, і на віки вічні. Христос Воскрес!

— Воїстину Воскрес, — хреститься старий писанкар і
лікувальник Іван Васильович Парашук.

— Воїстину Воскрес, — хреститься стара Парашук.

Послать, отче, всесердечними прощаннями, Боже, бла-
гословляючи, твоїм святам своїм, святам благословенням,
що щоб були вони всім, що сповідаються, на спасіння душі
на здоров'я, через Господа нашого Ісуса Христа нині і
повічесь і на віки вічні, Господи помилосерді!

— Воїстину Воскрес, — співає разом з хором Тодосія
Андриана Сорохін.

— Владико, Господи, Боже наш, що все сотворив, благо-
словив і ослепи сир, масло, молоко і з ним яші та інші на-
даси, і нас збері, а благості твоєї во ім'я отця і сина і
святого духа, аміни!

Анатолій КАРАСЬ, Олександр КОВАЛЬ.

ітму. у, а у, я

Тест «Куреня»

Знайти розбіжності на цих двох малюнках Сергія ФЕДЬКА.

ПОЛКОВНИКОВИ ніхто не пише. Полковник пише сам. Снаряг. До інстанції та газет. І триває це вже понад три роки. А сьому полковникові писати по-ши що нікуди. Бо даху над головою полковника у відставці Микола Геннадійович Зосин досі не має. У прямому розумінні цього слова.

Ні, формально в нього є хата в мальовничому куточку на Київщині. Придбав її Микола Геннадійович ще у 1988 році, як тільки демобілізувався з Середньої Азії, де відслужив, як каже, від дівчинки до дівчинки. Придбавши цю хатину-руйну без даху, щоб потім її капітально відремонтувати. Тобто фактично збудувати нову хату.

Ось, тоді й звернувся М. Зосин до кооперативу «Майстрів», реклами якого обійняв асфальтосітні й швидко спорудження котеджів «під ключ». Голова кооперативу М. Качановський зустрів поштовх у відставці, мов улюбленого алеманіка, мало не розчлупав і навіть імпортуєю спартего не пригостив. Скадали копиріє на 17 тисяч 873 карбованці — доругувало, як на ті часи, зате сервіс, сервіс лийні!

Чинався усього з того часу змивалося, вже й сою розпався, Україна стала незалежною, а на свідок М. Зосинія й ні не валився. А тут лібералізація, як сніг серед лісного, неба. Пішов унотер Микола Геннадійович до своїх підпідприємців — моваля, що ви там, хлопці, собі думаєте.

Заходить він до голови кооперативу М. Качановського, а той відзвів йому і з порога: «А що те ви, шановний, до мене прийшли? Хто у нас зазначений приймає — кооператив «Майстри». Довольди до вашого відома, що «Майстри» давно реформовано. Замірируй кооператив. — Нічого не розумію, —

«Уніков» Отакі пирогі! І спитати — ні з кого! Та, на жаль, схожих ситуацій у нашому лібералізованому житті останнім часом хотіло б геть. Приміром, всі ми з вами мали нагоду прочитати на сторінках газет замальовану рекламу: дівчинка фірма «Юстор» оголошує передплата

Фейлетон

БЕДЛАМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

дивується полковник у відставці. Адреса ніби та сама, керівник також, себто — ви. І навіть стил той самий!.

— Все правильно, — згоджується М. Качановський. — Тільки тепер за цією адресою вже ніхто не кооператив, а багатопрофільне підприємство «Уніков лімітед». Яє, за пасивним обігом, саме я й очолюю. А кооператив ваш, а заразом і ваші грошники — давню тютю... Шукайте в лісі докві!

З того часу М. Зосин і шукає, і дещо, прямо скажемо, знайшов. Приміром, дізнався, як так сталося, що кооператив «Майстри» ратом клим і збанкрутував. З'ясувалося, причиною тому був збитковий для кооперативу контракт... з ким би ви думали? З багатопрофільним підприємством

на бібліотеку зарубіжної фантастики. Хтось прочитав, а дехто, і тамх було чинало, переказав грошники на загальний рахунок. З того часу — ні одляти, ні привіту. Тобто ні ніхто, ні грошей. А підкастичі ситуації в тому, що єдиний документ, який давав би підстави звернутися до суду, катанцію про сплату зазначеної суми, довірлив передпідприємці вивислали, вищезгаданій фірмі. Як то, власне, вимігали газетних реклами, і знову — з кого тут спитати? Отака вам фантастика! Тільки вже не зарубіжна — наша, вітчизняна!

Словом, те, що рзавше мовило було, наслідуючи застігів журналістський штамп, назвати «коренний загнаний промив», тепер пере-

Халамидники

ЗРОБН САМІ

У рибних відділах продохольних магазинів міста Суходольська замість риби очинилися в продажу вудки та спілїни.

БОЖИН ДАР

Феноменальну пам'ять має пенсіонерка Марта Уперта. Вона, наприклад, пам'ятає ще ті часи, коли батон коштував 22 копійки, яєця — від 80 копійок до 1 карбованця 20 копійок за десятком, масло — 3 карбованці 70 копійок, а м'ясо — 1 карбованець 80 копійок за кілограмом.

Феоодосій ЛУЗАН.

творилося чи не в правило. І навіть якщо такого шахрая вдається на чисту воду вивести, притягуючи його до об'єктивної відповідальності — зась. Бо згідно з нашими законами в таких випадках можна замишувати фізичну особу, себто окрему людину. Але як ніяк не фірму, кооператив чи, скажімо, консорціум.

Сказано, вселенний пішло — ніхто ні за що не відповідає. Кі продавця комерційного кіоску, який реалізує за карбованцями цінами деградуючої давності шоколад із «загашинкою» держторгівлі. Кі директор заводу, який маючи не одну сотню мільйонів боргу банкам, підписує контракт зарплату до 30 тисяч на місяць. Хітро!

Ке випадкова, коли глянцуні, які саме комерційні структури задієвані останнім часом, побачимо, що переважну більшість з них становлять так звані товариства з обмеженою відповідальністю. Тобто такі юридичні форми організації бізнесу, за яких учасники ні за що не відповідають. Кавіть за самих себе.

Це, погодьтеся, кавіть символічно. Така вже час настали — відійшов у минуле застігів коренний кулак. Але доки досконалих всеохоплюючих законодавств ліпшиться справу даленого майбутнього, усі ми з вами так і житимемо у вселій державі. У державі з обмеженою відповідальністю.

Тамофія ПРОКОПЕНКО.

Конкурс: «І не таке буває»

Імені бурхливих оплесків

Розповідано, в одному господарстві та дуже полюбляли давати бригадам, фермам, вулицям усялякі меткі йменування. Сам колгосп називався іменем такого-то партійного форуму. Від з'їзду до з'їзду, притягнув не відставати від мови, колгосп сумлінно перейменовувався, а перед чорговим форумом надумав присвоїти собі оті чергове «імені» партз'їзду.

Але не дрімали й інші беручі господарства. Отож ляду в столиці ціс народів примітили перші оплески, що спричинили перохили ініціативу, приклали назву історичного з'їзду до своєї фірми. Наш же колгосп імені попереднього з'їзду залишився ні в сні, ні в тні. Голова правління скорозаєрнував. На одних колгоспник зборав, аін так висповідався перед громадою:

— От бачте, товариші уновиковані! Притянули ми піднасти гарний подарунок, партійному з'їздові. Хотіли назвати його славним іменем. А тут так... Делів в районі, а б сказати, бозідовані особі поперед бачня висловили...

Колгоспники, за звичкою, палю підтримали конструктивну тезу свого голови оплесками. А був у тому колгоспі, треба сказати, свій жартунівесолун, боз якого допійсно село — не село. Візьмем він і зароплюють із залу:

— Перехопили у нас з'їз та залишилися Племку, котрин по з'їзді був. Чому б не поре йменувані наш колгосп на колгосп імені такого-от партійного Племку?

— Ідея! — не повному сорязі сприйняв пропозицію голова. Одначе по якісь хвилі знову капітально засумував. Але ж ми плакували гідно і це раз гідно ознаменувати партійний з'їзд. Як тут бути!

Тут знову напросився на слово ентузіаст:

— Так хіба тільки у з'їзді діло! А нулурер, рішення, постанови з'їзду! Чом не назвати: Бригада імені Постанови такого-от такого-от з'їзду! Або молочнотоварна ферма імені Партійних кулурів!

Громада дружно влезлася доповнювати ентузіаста.

— Рішечка бригада імені Регламенту партійного з'їзду!

— Бригада будівельників імені Виступу товарища Лігачова!

— Вулиця імені Перерви на партійному з'їзді!

— Кошичкі імені Бурхливих оплесків!

Останню пропозицію весь зал підтримав дружними оплесками.

Іван КНДРЮК.

Пародія

ПОЕТИЧНИЙ СТРИПІЗ

І ось на тридцятому році
Я думаю майже щодня:
Лийці й народився я сорочці,
То рано сорочку ту зняв.

Антон МІХАЙЛІВСЬКИЙ.
(із збірки «Трих поемічків»).

У сорочку жемчужно-році
Народ у своїй голоні,
Що я народився в сорочці
І тому колдів без шатіні.

Мабридо, у дитсадочку
(Забравши, вже після війни)
Я зняв свою куцу сорочку
Й наїде дожелезні штани.

Телер на тридцятому році
Я думаю майже щодня,
Що треба було б у сорочці
Ходити до останнього дні.

Бо часто без неї бідую
І, мовбуть, ще до есені
(Ах, нуль фантону дубового)
Прийде знімати і штани.

Віктор ДЗЮБА.

Одеса.

Почуте мимохідь

ЛОВИВ КАРАСІВ

— Де ти був?
— Ловив карасів.
— І бжего-впийма?
— Мовчю.
— Тоде звідки ж ти знаєш, що ловив саме карасів?

НАЙКРАЩІЙ

Даво нуле калелюшчи. Передріжало більше десятка. Жодний не сподобався. Нарощі з великими труднощами відшукали підходящий.

— Цей, гарний, загорніть, буде ласка, — з величчю задоволення проголосила столена продавчиня, — хоч це саме той лалелюшчи, з яким ви приїшли.

НЕ ДОВІРЄ

Даво ведуть розмову про спільного знайомого: — Він настільки не довіряє людям, що, подвокуючи кому-небудь руку, поророкає на ній пальці.

Підслухав і звинувачив Михайло БЛОКРІНИЧКИН.
Київська область.

Мал. Віктора КУДІНА.

ДО УВАГИ ДІЛОВИХ ЛЮДЕЙ УКРАЇНИ:

Міжнародний Фонд «Відродження» у співпраці з «International House» (Великобританія) пропонує двотижневий курс ділової англійської мови (Business English). Лекції читатимуться професійними викладачами з Великобританії та США з застосуванням новітніх методик.

Курс триватиме з 8 до 19 червня (окрім суботи та неділі) за адресою: 254058, Київ, вулиця Артема, 52-А, Центральный інститут вдосконалення вчителя.

Кількість слухачів обмежена: 4 групи по 15 осіб, дві з яких займатимуться зв'язку протягом трьох годин і дві — ввечері протягом двох

годин. Базові знання з розмовної англійської мови та граматики є обов'язковими.

Для зарахування на курс необхідно, попередньо подзвонивши за телефоном 244-50-96 й дізнавшись про наявність вільних місць у ранкових або вечірніх групах, зробити благодійний внесок у розмірі 800 руб./ночів на рахунок Центрального Інституту вдосконалення вчителя.

Номер рахунку 000121584 у Шевченківському відділенні УСП банку МФО 322069.

Додаткову інформацію можна отримати зв'язавшись: 216-45-78, 244-50-96, 244-74-87.

«УКРАЇНА — ХОДІНГ — ЛІЗІНГ»

Отружаємо со склада і приймаємо замовлення на поставку ліній по виробству шлакоблоків.

Гарантуємо розміщення на любых виробствених площах, доводимо до проектной производительности.

Гарантуємо високоє качество при минимальном расходе цемента за счет интенсивного уплотнения.

Гарантуємо производительность до 3000 блоков (20 тыс. условного кирпича) в смену, механизацию всех трудоемких процессов, надежность, простоту обслуживания и ремонта.

НАШ АДРЕС:
Київ, 252071, ул. Хоревая, 41,
фірма «УХЛ».

Тел.: 416-15-21, 416-13-95.

ФІРМА
за матеріалами цінами
виготовляє:

- секції та ворота огорожі зі сталючаними;
- фільтри в комплекти з трубами на 15—20 м для свердловин;
- заарматуровані електричні;
- котли газові з автоматикою для опалення будинків до 200 кв. м;
- кліткові бівтарі для вирощування свиней та інших свійських тварин у приватних господарствах.

Телефон: 220-14-34, 227-12-98, 223-06-47.

Адреса: Залізничне шосе, 10 (ст. метро «Дзержинська»).

Харківський технікум медичного обладнання об'являє прием учасників на 1992/93 учебный год на специальности:

— Техник-электроник — «Монтаж, техническое обслуживание и ремонт медицинской техники» (ин. базис 9 и 11 классов);
— Техник-оптик — «Медицинская оптика» (ин. базис 9 и 11 классов).

Срок обучения не более 9 классов — 3 года 10 месяцев; на базе 11 классов — 2 года 10 месяцев.

Принимать заявления с 15 июня.

Вступительные экзамены с 1 августа.

8 техникумов работают подготовительные курсы.

Обращаться в приемную комиссию.

310024, г. Харьков, ул. Гуданова, 4/10. Тел. 43-10-04, 42-23-10.

ЕТО НЕОБХОДИМО ВСЕМ!

Правление Киевской городской организации общества «Знання» Украины реализует: СБОРНИК ПРИНЯТЫХ ДО 1 мая 1992 года законодательных, нормативных и методических документов (законов, постановлений, инструкций, положений, писем, указаний, регламентов, юр. экономическую, финансовую деятельность и налоговое обложение предприятий, объединений и организаций Украины).

Сборник состоит из 7-ми томов объемом 800 стр. и тиражом около 1500 экз. Цена Сборника 48 руб.лей с учетом НДС. Оплата производится на расчетный счет Киевской городской организации общества «Знання» № 700884 в Ленинском отделении Укробанка г. Киева, МФО 322045 (код 252023).

Заявки с указанием количества сборника, номера и даты поручения об оплате, точного почтового адреса получателя с чеком направлять по адресу: 252023, г. Киев-23 ул. Шота Руставели, 38, комн. 7.

Контактные телефоны: 220-45-48, 224-23-93.

Днепропетровское предприятие гражданской авиации «Днепрavia» выполняет транспортные полеты на пассажирских и грузовых самолетах. К вашим услугам Як-40, Як-42, Ан-26.

Выполняем чартерные, заказные рейсы, а также готовы сотрудничать на условиях аренды самолета.

Ищем подготовленные экипажи и самолеты для выполнения зарубежных полетов.

С предложениями обращаться по адресу:

320042, Днепропетровск-42, Аэропорт.

Тел.: (0562), 91-90-81, (0562) 99-53-95

(0562) 39-14-94.

В ПЕРВЫЕ
ОДНОВРЕМЕННО С ЗАПАДНЫМ ПОТРЕБИТЕЛЕМ

можно приобрести

ПРИНЦИПИАЛЬНО НОВЫЙ вид

офисной техники

«БИЗНЕС-ЦЕНТР «НАВИГАТОР»

производства фирмы Сапал

- «НАВИГАТОР» включает в себя:
- IBM-совместимый компьютер со строчным принтером и сенсорным экраном;
- телефакс;
- телефон с автоответчиком;
- сканер.

Все элементы «НАВИГАТОРА» работают как единая система, что обеспечивает **НОВОЕ КАЧЕСТВО РАБОТЫ!**

Предоставляются консультации, гарантии, русификация и поддержка других алфавитов, оптовая скидка, оплачиваются услуги дилеров.

По всем вопросам обращаться по телефону СП «СИЛМА» в г. Киеве (044) 295-87-20, 295-13-56.

НЕ ОЧЕНЬ НОВЫЕ,
НО ПОЛНЕ ФИРМЕННЫЕ ВЕЩИ ИЗ США:
свитеры, куртки, джинсы, блузы, платья.

ПРОДАЮТСЯ ОПТОМ

Одежда упакована в специальные баулы. Стартовая цена — 299 руб. за 1 кг. Тел. во Львове — (0322) 76-97-76, с 9 до 17 часов.

Львов, агентство «ИРА» (0322) 72-60-92

МЫ СДЕЛАЕМ ВАШУ ЖИЗНЬ СЛАДКОЙ!

Это под силу только Украинской сахарной бирже, которая на еженедельных торгах может удовлетворить ваши «сладкие» интересы любыми партиями этого ценного продукта.

НАШ САХАР ВСЕГДА С ЛИЦЕНЗИЕЙ!

Только у нас покупатель сможет застраховать свой риск. Этот занимается страховая фирма «Риск».

У нас есть еще возможность приобрести брокерские услуги на условиях, который состоит 3—4 июня.

СПЕЦИАЛ!

Телефон (факс) 293-16-68, адрес: 252021, г. Киев, ул. Р. Люксембург, 16.

Сокальський місткості може можливість продати шматки металеві з кліткою по ціні 3 крб., та шматки металеві без клітки по ціні 3 крб., а також корпину металеву по ціні 25 крб. за затарання скляної місткості місткістю 0,5 л. Завертати по телефону: 4-60-20, 4-05-37. Адміністрація.

Львівська область, м. Сокаль, вул. Н/Магістральна, 14.

Тернопільський авторемонтний завод приймає в капремонт автомобілі УАЗ-452 всіх модифікацій без порогів. Телефон: 2-43-80.

Ассоциация «Севастополь-Тур»

Предлагает туристическим организациям и фирмам, частным лицам, иностранным гражданам и туристам КРИЗЫ НА комфортабельных теплоходах «Эстония» и «Айвазовский» по маршрутам:

1. Ялта — Стамбул — Ялта в июне, отход из Ялты 1, 6, 11, 16, 21, 26 июня.

2. Сочи — Стамбул — Сочи в июле, августе, сентябре. Стоянка в Стамбуле 2 суток, проживание и питание на теплоходе.

Наш контактный телефон в Севастополе: 52-43-67 (круглосуточно).

Адрес: 335000, г. Севастополь, ул. Большая Морская, 38.

